

Beschuldigd van plagiaat

Nog vóór verschijning van *The Circle*, op 8 oktober, werd Dave Eggers van plagiaat beschuldigd. Voormalig Facebook-medewerkster Kate Lose publiceerde vorig jaar het non-fictiewerk *The Boy Kings*, gebaseerd op haar ervaringen. *The Circle* zou inhoudelijk sterk op dit boek leunen. Eggers ontkent *The Boy Kings* ('of enig ander boek over internetbedrijven') te hebben gelezen en kaatst de bal terug. 'Omdat *The Circle* nog niet is gepubliceerd, begrijp ik dat Kate Lose mijn roman nog niet heeft gelezen. Zodra ze dat wel doet, zal ze zien dat ik haar boek niet heb gelezen, laat staan er iets uit heb overgenomen.'

Foto Getty

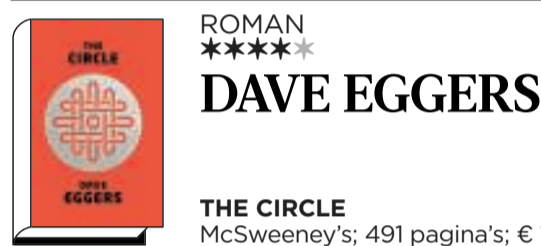
Recensie

FICTIE DAVE EGGERS PLAATST ZICH IN DE BESTE ORWELLIAANSE TRADITIE

Elk geheim is een leugen

In de roman *The Circle* van Dave Eggers is er geen ontkomen aan de macht van de sociale media. Vermakelijk aanvankelijk, maar al gauw bijzonder beklemmend.

Door Hans Bouman

ROMAN
*****

DAVE EGGERS

THE CIRCLE

McSweeney's; 491 pagina's; € 17,50.

Camerabeelden in de beveiligingscentrale van een supermarkt in Sassenheim.

Foto Arie Kievit

Dave Eggers' jongste roman, *The Circle*, is een dystopia in de beste traditie van *Brave New World* en *1984*. Het speelt in de (zeer) nabije toekomst, waarin het bedrijf the Circle het bijna-monopolie heeft op alle wereldwijde internetactiviteit – inclusief betalingsverkeer en alle mogelijke sociale media – en in hoog tempo nieuwe hard- en software op de markt brengt. Uiteraard beschikt the Circle over gedetailleerde profielen van al zijn miljarden gebruikers.

Hoofdpersoon van de roman is de 24-jarige Mae Holland, die een baantje krijgt bij de afdeling klantenservice. Mae wordt niet alleen geacht via persoonlijke e-mails de problemen van haar klanten op te lossen, maar ook zowel binnen als buiten het bedrijf persoonlijke berichten te verzenden en beantwoorden, want communiceren is een sleutelwoord bij the Circle.

De communicatieve eisen die aan Mae worden gesteld nemen in hoog tempo toe. Uiteindelijk houdt ze continu en simultaan negen beeldschermen plus een polsband in de gaten. En uiteraard dient ze overal op te reageren.

Een tweede sleutelwoord bij the Circle luidt transparantie. Dit vindt niet alleen zijn weerslag in het feit dat de 'campus' van the Circle geheel uit glas is vervaardigd (inclusief de vloeren), maar ook in de overtuiging dat de wereld ermee gediend is dat letterlijk alle informatie openbaar is. Als iedereen alles kan weten – onder meer dankzij de alomtegenwoordigheid van camera's met internetverbinding – zal er een einde komen aan misdaad, politieke onderdrukking en alle andere kwaad.

In de beste orwelliaanse traditie vat the Circle zijn idealen samen in kernachtige slogans: 'Secrets Are Lies', 'Sharing Is Caring', 'Privacy Is Theft'.

Aanvankelijk lijkt Eggers zijn kritiek op de opdringerige rol van sociale media gestalte te geven via de krankzinnig hoge eisen die worden gesteld aan Mae's vermogen informatie te verwerken en erop te reageren. Maar na enkele korte wanhoopsmomenten begint Mae in verbluffend tempo boven zichzelf uit te groeien.

'Binnen een uur was haar PartiRank gestegen naar 7.288. Onder de 7.000 komen was moeilijker, maar om acht uur had ze

zich aangemeld en gepost bij elf discussiegroepen, nog eens twaalf tings verstuurd (waarvan er één in de wereldwijde Top-5.000 voor dat uur kwam) en zich opgegeven voor 67 andere feeds, en was het haar gelukt. Ze stond nu op plaats 6.872 en begon aan haar BinnensteCirkel-feed. Ze liep een paar honderd posts achter en nam ze allemaal door, beantwoorde een stuk of zeventig berichten, RSVP'de elf evenementen op de campus, tekende negen petitie's en leverde commentaar en opbouwende kritiek op vier producten die in de ontwikkelingsfase zaten. Om 10.16 uur stond ze op plaats 5.342 en op-

nieuw was de drempel, deze keer de 5.000-grens, moeilijk te nemen. Ze schreef een stel tings over een nieuwe dienst van de Cirkel waarmee abonnees konden achterhalen of hun naam voorkwam in een bericht, van wie dan ook, en een van die tings, haar zevende over dit onderwerp, sloeg aan en werd 2.904 keer doorgetingd, wat haar PartiRank op 3.887 bracht.'

Mae maakt steeds langere werkdagen, laat zich gretig zien op de eindeloze reeks sociale bijeenkomsten van the Circle, gaat om onnodig tijdverlies te voorkomen op de campus wonen en neemt met overtuig-

ing deel aan een proeve van transparantie, waarbij ze de gehele dag een internetcamera op haar borst draagt, zodat de hele wereld haar doen en laten kan volgen. Vervolgens verrast ze de leiding van the Circle met enkele nog veel radicalere ideeën voor ultieme openheid, verbondenheid en transparantie.

Op dat moment is *The Circle* van een vermakelijke, absurdistische satire sluipenderwijs geëvolueerd tot een naargeestig en meeslepend horrorverhaal, dat des te krachtiger is omdat de lezer steeds sterker het gevoel krijgt te worden meegesleurd door een hoofdpersoon die richting de afgrond wandelt.

The Circle is een didactisch boek en in literair opzicht heeft dat consequenties. Gedreven door zijn omineuze boodschap besteedt Eggers weinig aandacht aan karakterisering, waardoor waarlijk interessante personages ontbreken en ook hoofdpersoon Mae een flat character blijft. Maar aan de hand van de beschreven gebeurtenissen schetst hij wel een intrigerend en in veel opzichten geloofwaardig beeld van een nabije toekomst.

De apotheose van de roman is spannend en beklemmend, niet in de laatste plaats omdat letterlijk alle dreigende elementen, veel concreter dan bij *Brave New World* en *1984*, reeds in onze directe omgeving aanwezig zijn.

Misschien wordt de term 'een veront-rustend boek' soms wat lichtvaardig gebruikt. In het geval van *The Circle* lijkt het haast een understatement.

Op 11 november verschijnt bij uitgeverij Lebowski de Nederlandse vertaling. decirkel.eu

VEELZIJDIG EN BETROKKEN

De veelzijdigheid van Dave Eggers (Boston, 1970) blijft verbazen. Hij debuteerde in 2000 als romanschrijver met het wervelende, verrassend vormgegeven en bij vlaggen treiterige debuut *A Heartbreaking Work of Staggering Genius*. Hierin verwerkte hij de schokkende (ware) gebeurtenis dat op zijn 21ste zijn beide ouders binnen 32 dagen aan kanker overleden en hij achterbleef met de zorg voor zijn 8-jarige broertje Toph. Eggers' tweede roman, *You Shall Know Our Velocity* (2002), en zijn verhalenbundel *How Hungry We Are* (2004) maakten min-

der indruk, maar met *What Is the What* (2006) bevestigde hij zijn status van een van de groten van zijn generatie. De roman doet verslag van de gevolgen van de burgeroorlog in zuidelijk Soedan, via de lotgevallen van een van de vele kind-vluchtelingen: Valentino Achak Deng.

In het non-fictiewerk *Zeitoun* (2009) beschrijft Eggers het even tragische als absurdistische lot van een Syrische Amerikaan in de nasleep van de orkaan Katrina. Hetzelfde jaar publiceerde hij het 'jeugdboek voor alle leeftijden' *The Wild Things*. Het vorig jaar verschenen

A Hologram For the King speelt in King Abdullah's Economic City in Saoedi-Arabië en behandelt onder meer het verschijnsel globalisering. Zowel uit Eggers' literaire werk als uit andere activiteiten spreekt een grote maatschappelijke betrokkenheid. In de non-fictiewerken *Teachers Have It Easy* en *Surviving Justice* (beide 2005) schreef hij over respectievelijk de onderbetaalde Amerikaanse leerkrachten en mensen die ten onrechte in de gevangenis belandden. Uit het eerste boek kwam The Teacher Salary Project voort, dat zich inzet voor betere arbeidsomstandig-

heden van leraren. In 1998 richtte Eggers zijn eigen uitgeverij op, McSweeney's (vernoemd naar de meisjesnaam van zijn moeder), die onder meer werk publiceerde van Michael Chabon, David Foster Wallace, Joyce Foster Oates, Stephen King en Eggers zelf. Daarnaast geeft McSweeney's onder meer de literaire tijdschriften *Timothy McSweeney's Quarterly Concern* en *The Believer* uit. In 2002 richtte Eggers 826 Valencia op, een non-profit schrijfschool voor jongeren van 6 tot 18 jaar. Inmiddels zijn er acht van deze centra in de VS.

OMSLAG JESSICA HISCHÉ

W e doen hier niet aan spoilers, maar kijk toch eerst even op decirkel.eu (of de Amerikaanse pendant thecircle.us), dan snap je meteen waar de nieuwe Dave Eggers over gaat.

De lancering van zijn roman *The Circle* gaat gepaard met een uitgekende publiciteitscampagne, die behalve bovengenoemde website ook een serie posters omvat. Alles is ontworpen door de Amerikaanse vormgeefster Jessica Hische, die grote namen als Penguin, *The New York Times*, Nike en McSweeney's tot haar klanten rekent en vorig jaar ook het omslag voor Eggers' *A Hologram for the King* voor haar rekening nam.

Hische voorzag het omslag van *The Cir-*

cle van een – nogal wiesde – cirkelvormig logo, dat al naar gelang je associaties herinnert aan een putdeksel, in elkaar hakende paperclips of een copyrightteken in een labyrint.

Kan allemaal kloppen met de strekking van de roman, en Eggers' Nederlandse uitgever Lebowski besloot zowel Hisches omslag als de posters zonder wijzigingen te gebruiken voor de vertaalde editie, die hier op 11 november verschijnt.

De pr-campagne voor *De Cirkel* begint al op stoom te komen. Lebowski-uitgever Oscar van Gelderen voorspelt dat de posters, met verontrustende teksten als 'Vertel ons alles' en 'Het draait allemaal om jou – Kom bij de Cirkel', de komende weken overal in het land zullen opduiken. 'Op de sociale media zijn ze sinds deze

week al te zien. Er wordt volop op gereageerd. Vanaf dit weekeinde gaan we er ook de straat mee op en ik stel me voor dat driekwart van de mensen de slogans niet meteen zullen kunnen thuisbrengen. Dat gaat de nodige vragen en discussies losmaken. Precies wat Dave Eggers met zijn roman beoogt.'

Erik van den Berg

Dave Eggers: *De Cirkel*

Ontwerp Jessica Hische. Lebowski; 440 pagina's; € 22,50. Verschijnt 11 november.

Links Hisches omslag; rechts vier door haar ontworpen promotieposters, voor Nederland vertaald en aangepast door ontwerpbureau Dog and Pony.

